

Vår referens

Miljöenheten

Christer Persson

040 - 25 26 94

ENLIGT SÄNDLISTA

Bildande av naturreservatet Tryde i Tomelilla kommun

(2 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Tryde
<i>Kommun</i>	Tomelilla
<i>Socken</i>	Tryde
<i>Gränser</i>	Området är markerat med svart punkstreckad linje på bifogade karta, bilaga 1
<i>Fastigheter</i>	Tryde 13:25, 70:1 (del av) samt 13:22 (del av)
<i>Läge</i>	ca 900 m SO Tryde kyrka
<i>Kartblad</i>	Topografisk karta: 2D SO Tomelilla Registerkarta: 2D2g Tryde (023 26)
<i>Mittkoordinater</i>	X 6160819 / Y 1381194
<i>Naturgeografisk region</i>	7, Skånes sediment- och horstområden
<i>Areal</i>	ca 19,4 ha, varav ca 17,4 ha landområde
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart punktstreckad linje på bifogade karta (bilaga 1), som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Syftet med reservatet är att:

bidra till att uppnå regionala och nationella miljömål genom att skapa och långsiktigt bevara ett område med öppen mark och småvatten som en god livsmiljö för utrotningshotade groddjur, framför allt lökgroda och lövgroda.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att:**

1. inplantera fisk eller kräftor i vattenområdena eller utfodra fåglar i eller vid dessa,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning,
3. dra fram mark- eller luftledning,
4. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att plöja, spränga, dika, utfylla, tippa, dumpa, markbearbeta eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål, ytbildning eller småvatten,
5. anordna upplag med undantag för tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet,

6. anlägga vägar och stigar,
7. uppföra hägnader utöver erforderliga stängsel för betesdrift,
8. plantera, så eller sätta ut främmande växt- och djurarter i området,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringssämnen, kalk eller andra gödsel- eller jordförbättringsmedel,
10. avverka eller plantera träd och buskar utöver vad som anges i fastställd skötselplan,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatskyltar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet, förpliktas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana anordningar och åtgärder inom reservatet som:

1. utmärkning av och upplysning om reservatet,
2. utförande och underhåll av anordningar för allmänhetens tillgänglighet, anläggning och skötsel av småvatten och betesmark enligt fastställd skötselplan,
3. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om ordningen samt rätten att färdas och vistas i reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet **att**:

1. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,

2. gräva eller på annat sätt skada fast naturföremål, ytbildning, hägnader eller andra anordningar,
3. fånga eller samla in insekter eller andra djur eller på annat sätt störa djurlivet,
4. på ett störande sätt använda radio, bandspelare, musikinstrument eller motsvarande,
5. framföra motordrivet fordon annat än på för ändamålet upplåtna vägar,
6. tälta, ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande,
7. rida eller köra med häst,
8. göra upp eld,
9. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
10. anordna tävling eller bedriva verksamhet som kan inverka störande på naturmiljön

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för åtgärder i samband med områdets skötsel och tillsyn av betesdjur, tillsyns- och räddningsuppdrag. Bestämmelserna utgör ej hinder för reparations- och underhållsåtgärder på befintliga el- och telekommunikationsanläggningar inom reservatet. Föreskrifterna skall ej utgöra hinder för bekämpning av jättebjörnloka, anläggande och fördjupning av småvatten eller för andra åtgärder som föreskrivs i av länsstyrelsen fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen erinrar om att det enligt 7 kap. 7 § miljöbalken kan meddelas dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Geologi

Området är beläget på en höjd av ca 60 meter över havet. Berggrunden utgörs av lerskiffer. Reservatet är ligger i ett område som är rikt på isälvsavlagringar och hör till den del som benämns Ramsåsaåsen. Åsen inom reservatet består av grusig, delvis stenig sand som underlagras av sand och mo. I omgivningarna finns stora flacka sandfält som har eroderats av vatten som runnit ner mot Trydeån. Glacial lera har påträffats under sand i trakten.

Markhistoria

Under 1700-talet hörde marken huvudsakligen till "Nylvång" i Tryde by. Förutom Nylvång hade byn ytterligare tre vångar, Norre Wång, Västre Wång och Östre Wång. Området utnyttjades under lång tid som äng med undantag av mindre delar i den västligaste delen som var åkermark. Av storskifteskartan med tillhörande beskrivning från 1760 framgår att marken som motsvarar reservatets yta delades mellan flera olika ägare. Ängsmarken fördes bland annat till hemmanen nummer 13 och 14. Ett område som betecknades "Ängfallet" fördes till "Präste- och Kläckaregården". I söder låg ett område som kallades "Höra ängen". Den södra delen av reservatet tillhörde "Tryde eke" som låg under "Kåseholms Sätessgård". Åkrarna i trakten var mycket sandiga och att det fanns en "Kulle" i den östra delen av området.

Storskifte på byns utmarker genomfördes 1796 men fastställdes ej. Byn berördes av enskifte 1807 medan laga skifte genomfördes i flera etapper mellan 1847 och 1854.

På den Skånska Rekognosceringskartan från 1812 - 1820 framträder en åsformation som ett tydligt inslag i det öppna landskapet. På den del av åsen som är påverkad av täktverksamhet under slutet av 1900-talet fanns spridda träd och buskar medan omgivningarna var öppna. Området norr om åsen var fuktig ängsmark. Det är oklart när ängsbruket upphörde men större delen av området omfördes troligen till åkermark i slutet av 1800-talet.

Under 1900-talet har fastigheterna utnyttjats som åkermark med undantag av grusåsen i den östra delen som har hävdats genom bete. Ett litet parti på den södra delen av reservatområdet har under 1900-talet varit bevuxen med barrträd.

Täkttillstånd utfärdades den 10 oktober 1986 på delar av fastigheten Tryde 70:1. Verksamheten har bedrivits i stora delar av åsen vilket har påverkat landskapsbilden betydligt. Täkttillståndet gäller till utgången av 2001.

I området finns sex småvatten. Minst två av dessa har funnits på fastigheten under hela 1900-talet. Det senare vattnet har varit igenfyllt och restaurerades med medel från Naturvårdsverket i mitten av 1990-talet. I samband med restaureringen åtgärdades ett dräneringssystem som avvattnat fastigheten under en längre tid. Naturvårdsverket förvärvade mark inom området 1997. Täktverksamheten på intilliggande fastighet har medfört att två nya vatten skapats. I den östra delen av området finns ytterligare två vatten som torkar ut under sommarhalvåret.

Större delen av området hävdas genom bete med nöt. Åsen längst i öster betas med häst. Norr om åsen finns fränhägnad gammal åkermark som ej hävdas.

Flora och fauna

Några spår av det tidigare så omfattande ängsbruket finns inte längre kvar i trakten. Ett intensivt åkerbruk och täktverksamhet har under 1900-talet starkt präglat vegetationen i reservatet. Betydande arealer har schaktats av i samband med täktverksamhet och är till stor del kala. Vegetationen är inte dokumenterad men är tydligt närings- och störningspåverkad med betydande inslag av ruderalväxter och bredbladiga gräs. Tuvtåtel-fuktäng och gräshed av rödventyp är vanligt förekommande vegetationstyper. Utmed stengärderna finns enstaka fågelbärsträd och slånbuskage. En mindre talldunge med inslag av björk och ek finns i områdets södra del. Från åsen i den östra delen av reservatet finns äldre uppgifter om en torrängsflora med fin våraspekt med inslag av bland annat gullviva. Vegetationen på åsen är idag näringspåverkad med inslag av buskage med hagtorn och fågelbär. Norr om åsen finns ohävdad, fuktig gammal åkermark som är under igenväxning. I de äldre vattnen finns tuvor med bunkestarr. I grundare partier förekommer mannagräs och vattenmöja.

Reservatet är beläget i en trakt som tidigare har hyst betydande populationer av lökgröda som gynnats av de stora isälvsavlagringarna. Vattnet i den västligaste delen av området har sedan 1990-talet hyst större delen av landets population av lökgröda. 1995 noterades mer än 300 spelande hanar i vattnet. I omgivande vatten

brukar ytterligare ett drygt hundratal djur spela. Vidare brukar ett 30-tal lövgrodor spela i området.

Rödlistade groddjur har eftersökts i området sedan lång tid tillbaka och från 1990 finns god dokumentation av groddjurens utveckling. Fyra vatten inom området fungerar som reproduktionslokal för lökgroda och de omgivande markerna erbjuder goda sommaruppehålls och övervintringsplatser för arten. Två av vattnen fungerar även som reproduktionslokaler för lövgroda. Andra arter som har observerats i området är vanlig groda, åkergroda, vanlig padda, liten vattensalamander och stor vattensalamander.

I övrigt är faunan aldrig dokumenterad. Arter som vanligen påträffas i området är kanin, hare, rådjur, och räv. Ormvråk och glada ses ofta över reservatet.

Tillgänglighet

Området är tillgängligt via en mindre väg i områdets östra del. Angöringsplats som rymmer ca 10 personbilar skall anläggas i område 1b när täktverksamheten avslutats.

Ärendets handläggning

Området uppmärksammades i samband med en inventering av lökgroda som länsstyrelsen lät utföra 1993 - 1996. Inventeringen visade att arten gått tillbaka i antal med 99 procent sedan 1960-talet och att ett av artens viktigaste utbredningsområde som finns kvar idag är trakterna kring Tomelilla. Inom reservatet finns huvuddelen av landets population av lökgroda. Under mitten av 1990-talet rådde svår torka och vattnen i området hotade att torka ut. Med medel från Naturvårdsverket åtgärdades ett trasigt dräneringssystem och ett igenfyllt småvatten återskapades. Under 1997 förvärvade Naturvårdsverket delar av marken inom reservatet. Bildande av naturreservatet föreskrivs i av Naturvårdsverket fastställt (december 2001) åtgärdsprogram för lökgroda.

Vid tillsyn av pågående täktverksamhet uppmärksammades situationen för lökgroda och det framkom att möjligheterna var goda att långsiktigt skapa en fullgod livsmiljö för arten på de berörda fastigheterna. Markägarna är positivt inställda till reservatsbildning. Syftet är att området ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat.

Förslag till beslut med tillhörande skötselplan har remitterats till kända sakägare samt Naturskyddsföreningen och till ägare av vissa intilliggande fastigheter. Yttrande har lämnats av Naturvårdsverket, Tomelilla kommun, Vägverket, SGU, Telia och Sydkraft AB. Samtliga tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget. Hänsyn har tagits till inkomna yttranden.

Skäl för beslut

Området är av **stor zoologisk betydelse** främst genom att det innehåller en unik groddjursfauna och goda lekbiotoper, furageringsbiotoper och övervintringsplatser för utrotningshotade groddjursarter. Faunan är beroende av småvatten med ständig vattentillgång och en kontinuerligt god vattenkvalitet, öppna marker med blottade partier av sand och grus samt busk- och lövträdsrika marker. Området skall skyddas från markavvattning och exploatering. Ett långsiktigt bevarande av varierade naturtyper kan bidra till att nå såväl regionala som nationella miljömål.

Med ovan redovisade skäl bör det beskrivna området ges ett skydd som naturreservat enligt miljöbalken.

Konsekvensutredning

De berörda fastigheterna är i statlig, kommunal respektive enskild ägo och berörs delvis idag av täktverksamhet. Markägarna har lämnat medgivande till att området avsätts som naturreservat. Täktverksamheten kommer att bedrivas enligt gällande planer fram till slutet av år 2001. Därefter omföres täktområdet till betesmark vilket kan gynna den unika groddjursfaunan i området. Syftet är att områdets naturvärden skall säkerställas genom bildande av naturreservat. Syftet med reservatet ska vara att bevara biotoper för hotade eller sällsynta växt- och djurarter. Föreskrifterna har utformats så att de skall motverka störningar på områdets natur och att de möjliggör för allmänheten att vistas i området under trivsamma former. Länsstyrelsen gör den bedömningen att bildandet av naturreservatet inte innebär någon betydande inskränkning av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser och strider inte mot gällande översiktsplan.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

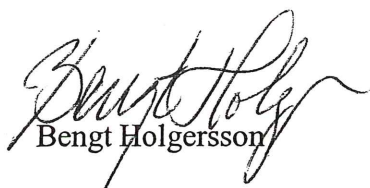
Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

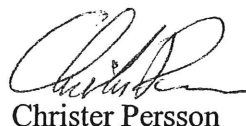
I enlighet med 2 och 21 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Skåne län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog landshövding Bengt Holgersson, beslutande, Elisabeth Hellmo, miljöenheten, Åsa Björn, planfunktionen, Jan Grosen, fiskefunktionen, Christina Cinthio, rättsfunktionen, Sonja Wigren, kulturmiljöfunktionen och Christer Persson, föredragande.

Bengt Holgersson

Christer Persson

Bilagor

1. Karta med reservatets avgränsning
2. Hur man överklagar

BILAGA 1, KARTA

Naturreseptatet Tryde
Skåne län
Tomelilla kommun

Utdrag ur ekonomiska kartan
3D2g Tryde (023 26)

— — — — — Gräns för naturreseptat

Skala 1:10 000

0 500 meter

Malmö den 22 april 2002

Christer Persson

